

LTH:s Kansli  
Ledningsstöd

## Yttrande: Remiss av promemorian Ds 2026:11 Ökad tillgång till hållbara drivmedel inom luftfart och sjöfart

Lunds Tekniska Högskola har beretts tillfälle att inkomma med remissyttrande av promemorian "Ökad tillgång till hållbara drivmedel inom luftfart och sjöfart" och inkommer härmed med synpunkter. LTH:s yttrande baserar sig på svar från professor Pål Börjesson.

Utredningens slutsatser är välgrundade och inkluderar befintlig kunskap från gällande forskningsläge avseende möjligheterna och utmaningarna med ökad produktion av hållbara drivmedel inom luftfart och sjöfart. Speciellt viktigt är att utredningen lyfter betydelsen av att ta tillvara Sveriges potential för att öka produktionen av biodrivmedel från fast biomassa vilket många forskningsstudier tidigare beskrivit.

När det gäller de konkreta förslag som presenteras är dessa välgrundade men synpunkter lämnas här på följande 3:

- *En bred satsning på forskning, utveckling och demonstration för produktion av biodrivmedel från fast biomassa.*

Sverige har under flera decennier haft en välfinansierad och framgångsrik forskning och utveckling av biodrivmedelsproduktion från fast biomassa (huvudsakligen finansierad av Energimyndigheten), framför allt skogsbaserade rest- och biprodukter. Flera kommersiella satsningar på fullskaliga produktionsanläggningar har varit på gång under senare år men stoppats på grund av framför allt ökade politiska risker genom att styrmedel och ekonomiska förutsättningar ändrats. **Det är därför av stor vikt att ta tillvara den stora mängd existerande kunskap och inte finansiera forskning som redan utförts utan prioritera satsningar på demonstrationsanläggningar för de nya teknisksystem/specifika biodrivmedel som inte ännu nått kommersiell status.** På detta sätt utnyttjas den föreslagna satsningen mer kostnadseffektivt.

- *Sverige bör därutöver förbereda en tidsbegränsad nationell riskdelningsmekanism för att skala upp produktionen av hållbara drivmedel från fast biomassa till luftfart och sjöfart.*

Utredningen konstaterar att produktion av biodrivmedel från fast biomassa har såväl större volympotential som lägre produktionskostnader jämfört med elektrobränslen (t ex e-SAF). Detta är väl underbyggt av befintlig forskning. **Därför bör åtgärder som tydligt premierar biodrivmedel från fast biomassa, som föreslagna riskdelningsmekanism, prioriteras och ges störst tyngd för att på ett kostnadseffektivt sätt snabbt utveckla en kommersiell produktion som genererar stora volymer biodrivmedel.** Utvecklingen av e-bränslen kan därefter komma i nästa steg.

- *Regeringen bör inrätta ett forum för dialog och samverkan i syfte att främja tillgången på hållbara drivmedel till luftfarten och sjöfarten.*

Detta förslag är innovativt och viktigt då en begränsning/utmaning för utvecklingen av kommersiell produktion av biodrivmedel från fast biomassa är att dessa nya produktionssystem inkluderar ett flertal olika aktörer inom olika sektorer som traditionellt inte samarbetar. **En viktig output från detta forum bör också vara utvecklingen av affärsmodeller som innebär att alla aktörer inom de nya produktionssystemen erhåller en tillräcklig ekonomisk vinning samt får en balanserad riskfördelning.**

Lunds Tekniska Högskola LTH,

Pål Börjesson, professor, Miljö- och energisystem